

HUMORISTICKÉ PRÍBEHY



Berco Trnavec

**NÁMESAČNÉ
LIMERIKY**

Humoristické příběhy



Berco Trnavec

NÁMESAČNÉ LIMERIKY

2011



Berco Trnavec

NÁMESAČNÉ
LIMERIKY

Ilustrácie Bobo Pernecký

Copyright © Berco Trnavec 2011
Illustrations © Bobo Pernecký 2011
Epilogue © Milan Kenda 2011



© Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, spol. s r. o.,
Bratislava
e-mail: vsess@stonline.sk
<http://www.vsss.sk>

Kniha vychádza s finančným príspevom
Literárneho fondu vo forme tvorivého štipendia
udeleného autorovi Sekciou pre pôvodnú literatúru.

Berco Trnavec: Námesačné limeriky
Doslov napísal Milan Kenda
Zodpovedná redaktorka Mgr. Božena Rolková
Obálku s použitím ilustrácie Boba Perneckého graficky spracovala
Hana Fašungová
Sadzba Hana Fašungová, fasungova@gmail.com
Tlač Alfaprint
Prvé vydanie Printed in Slovakia

ISBN
EAN 978-80-8061-459-1

Motto:

*Somnambulný (námesačný) – nevedomý, mrákotný stav
v polospánku, nie úplne pri zmysloch.*

*Slovník cudzích slov pre nové storočie
2002, s. 346*

Namiesto predslovu

si dovolím ku knihe incipit:

jej vznik inšpirovala recenzia jednej mojej predchádzajúcej zbierky krátkych literárnych humoristicko-satirických žánrov, nazvaná **OBESENCI UZLOVÉHO PÍSMÁ** (Vydavateľstvo Elen, 2006). Autor recenzie pán Ivan Szabó v nej okrem iného napísal: „**Berco Trnavec urobil ešte jednu vec, ktorú treba spomenúť: do satiry uviedol limerik! Starší, z Anglicka pochádzajúci veršovaný útvar, ktorý sa používal iba v groteskne ladených básňach nevyhýbajúcich sa nonsensu. Urobil to napríklad takto:**

Postup

Známy Gupčák z Hradca

kedysi bol zradca;

že ním je aj dnes,

ide z neho des,

a tak už je radca!

Ivan Szabó: Satirik-pragmatik, Slovenské pohľady 5/2007

Keď som si sekvenciu pätnástich limerikov, ktoré som do knihy zaradil, znova prečítal, ako som sa pokusne zhostil hravej päťriadkovej humornej formy, uvedomil som si, že som im naozaj dal satirickú pečat'. Mimovoľne. Pozrel som si svoje ďalšie limeriky, ktoré som medzičasom napísal, a tak isto v nich bol ironicko-sarkastický nerv či tón. Zrejme iba zabávačský úsmev v dnešných hororových časoch pociťujem ako neprirodzený. Prečo som však nepokračoval ďalej len v doterajších krátkych satirických útvaroch, akými sú v próze aforizmy a vo veršoch epigramy? Je v tom nejaký rozdiel, či má útvar epigramu štyri riadky, alebo jeho obdoba s iným názvom, limerik, ich má päť? Zohrala úlohu exkluzívnosť? Prečo ma limerik zaujal? Myslím si, že dôvod je takýto: sugestívna hravosť limeriku s jeho dvoma a dvoma veršami rozdielneho rytmu, s piatym pointovým veršom, a výraznou komediálnou a klaunovskou atmosférou viacej zabraňujú možnej konštatačnej hrozbe epigramu. Šašovské zvončeky na čiapke poskakujúceho limeriku ju vylučujú, a tak je nezbednejší limerik akoby slobodnejší, rozosmiatejší, a pre vnímateľa o to prít'azlivejší. A s pridaným sarkazmom, po pohľade na zábavu obklopujúcu skutočnosť,

navyše môže byť práve preto aj úspešnejšie úderný! Jeho tvorca je takto vysmievanému zlu nielen rovnocenným oponentom ako s epigramom, ale stáva sa suverénom stojacim vyššie nad ním, dávajúcim len tak spakruky akémusi amorálnemu niktošovi (v symbole ním môže byť aj úradná moc či doba) oflinky ako i znenazdania prekvapujúce direkty. A prostredie absurdna a nonsensu zasa pri tom-ktorom personifikovanom zle poskytujú autorovi pre satirický atak možnosť karikatúrnou hyperbolizáciou vytvoriť neprehliadnuteľne výrazný, až oblundný monument stojaci pred nami ako objekt na pranieri.

Jednoducho, limerik, tento enfant terrible humornej rodinky poézie, mi bol od prvého stretnutia sympatický, fascinovala ma jeho odviazanosť, zblížil som sa s ním, a trochu som jeho vitálny crazy potenciál efektívnejšie zužitkoval.

Prvý raz som sa s limerikom stretol v ruských novinách Literaturnaja gazeta ešte koncom nášho reálneho socializmu. Potom v poľskom humoristicko-satirickom časopise Szpilki a napokon v českom Dikobraze. Vždy s krátkou informáciou o žánri a na ukážku s pár prekladmi limerikov od anglického autora Edwarda Leara (1812 – 1888), ktorý si tento pôvodom írsky ľudový žartovný popevok, často využívajúci slovné hračky, zvolil ako model šantivých veršovačiek do svojich detských knižiek. Pre epizódky o čudáckych dospelákoch prebral i pôvodné prostredie absurdna, nonsensu i dada, v ktorom svoje smiešne postavičky „pochádzajúce“ odtiaľ a odtiaľ, nechal vystrájať.

Väčší výber prekladov z knižiek Edwarda Leara pod názvom **Velká kniha nesmyslů** vydala Mladá fronta v roku 1998. Ďalší výber z autorovej tvorby s názvom **Learovy Třesky Plesky český** vyšiel v nakladateľstve BB/art s r.o. v roku 2004 a tretí v roku 2007 vo vydavateľstve Dokořán pod názvom **Sviňule pyramidální a jiné nesmysly**.

Prosím pána Leara o prepáčenie za svojvoľnú úpravu jeho (a írskej) predstavy limeriku a pánu Szabóovi srdečne ďakujem za jeho postreh.

B.T.



Limeriky alebo Liečba humorom

Námesačníci d o m a

Námesačný kominár

*Z bežného somnambula Domina
na streche v noci stal sa kominár,
čo mocou čár sa poveril,
a v páde veriac v poverý
gombičku schmatol miesto komína.*

Chodci

**Raz išli štyria na Východ v Išli,
a išli, išli, išli a išli,
až – obkráčajúc Zem
sa navrátili sem,
už v sláve mužov zo Západu prišlých.**



Krysa

*Ten, kto nevie, čo je krysa,
tu má prípad z Rače, Miša,
z rúk čo dá liace v slasti,
aby sa po nešťastí
– vyhovoriť na kočiša.*



Vytešený limerik

**Múdry Jozef z Novej Huty
prekabátil život krutý;
aby sa pre svet desiaci
raz aspoň usmial v mesiaci,
odfotiť sa v každom rúti.**



Dorozumenie

Vie pán X dvadsať jazykov s pohodou,
aby sa s ľuďmi poľahky dohodol,
a sused, v tej veci činný,
ich tiež vie dvadsať! Žiaľ, iných
– a tak sa strašne minul s ním s pohodou.



Krivda
V malej obci Tupá zápas zbehol,
Vedel z toho má až desať stehov;
vypuklo to v bare,
že vraj má dve tváre...
hoci – ani jedna nie je jeho!!!



Príbuzný

V meste Presburg žiť raz ráčil
istý blázon Schöne Náci,
a keď žiť už prestal,
z neho symbol mesta
robia duchom jak on vtáci.



Žiadny problém

**Nevstúpi Vít z obce Žabokreky
dva razy do takej istej rieky?
Tak si vstúpiť chodí
do potočnej vody
stokrát aj, v tej obci Žabokreky.**



Pocestný X

*Je mimo fám,
nebýval sám.
Vždy kol hrobov
kráčal s dobou,
bolo mu fuk – kam.*



Stop

**Šiel pomôcť Ján z Paty,
ten, so srdcom zlatým,
no smolu má znovu,
keď detektor kovu
zas pút' vpred mu zhatil.**

Námesačníci p r o f e s i j n e

Veľvyslanec

*Námesačník, istý Laci,
predpažením vždy bol dačí,
na hrud' v mýlke ho brali,
postup vyššie mal stály
– agrément má na Mesiaci!*

Milovník zvierat

**Strážca zvierat z Poznane
urobil už doznanie:
nepopiera
netopiera
na hrášku a smotane.**



Pamätlivý

*V Komárne člen mestskej správy
istý Andrej mravov pravých
k sľubom hneď si skúzli
na vreckovku uzly,
a ich počtom preč sa splaví!*



Staviteľ

**Chytrý staviteľ Fonte z Raveny
z práce nebýval nikdy znavený,
druhým v ťahu priamky
staval vzdušné zámky,
až z nich pre seba zámok kamenný.**



Limerik o mužovi slova

Starosta hrdý v meste Kluži,
(ako aj iní) prísl'ub drží,
a množstvo zelene
zväčšuje cielene
zelenou na vežiakoch v Kluži.

●

Smrt' predavača

**Vegetarián Fedor od Prešova
celkom úspešne sebe vegetoval,
ale keď sa zhostil
červa pochybnosti,
hneď je mŕtvola z neho ukážková!**

●

Pomoc

Šašlykár, Turek, istý bej Nuri,
ňufák má krivý na výbuch vzbury:
na vine sú Gréci,
do jedného všetci
– a Bush už Turkom tanky hneď súri!!!

Maximalista

**Neznáša pán X, líder z Mosta,
táranie o bezvýznamnostiach!
Len o zásadných veciach
tak bezo zmyslu kecia,
nad'alej aby lídrom ostal.**



Dôkaz

*Profesor fyzik Panajot v Plovdive
učí, že ľudské telo je vodivé:
sám napríklad vnuka
z domu celkom dnuká
do škôlky, denne v o d í v ich Plovdive!*



Šašo

**Šašo Alan v samých chválach
v sálach kráľa duby váľa,
no keď buk,
čata rúk
šaša brala zvrhnúť z brala.**

Námesačníci v o s v e t e b á j o k

Anjel strašný

*Námesačnícky klub obce Zádiela
na strechy dostal za vodcu Anjela;
kde jemu pomohli krídla,
sa grupa klubistov skydla,
a majú ďalší ochrancu Anjela.*

**Potopa
alebo
Archeopteryx**

**Na arche Noe dostal túhu túh:
vpúšťať len Veľkých zvierat úzky kruh;
z nich sám hneď operil sa tak,
že ďalších vtákov ber už šľak
– stali sa menu: Vyhynutý druh!**



Amorko

*Amorko luk už dal do záložne,
zavrhnúc idylky, chcenia zbožné;
páru mladých pronto
zistí v banke konto,
a s vyšším zakaždým úspech zožne.*



Bocian

**Nosí Bocian v prekrásnom Riu
deti späť a reklamáciu:
chcú len auto, jachty,
s tým sa, Bocian, pachtí,
ved' nie deťom, na úver žijú!!!**

